

Eva Yllouz, Per què l'amor fa mal. Una explicació sociològica, 2012.
(Traducció: TNC)

Així com a finals del segle XIX semblava revolucionari afirmar que la pobresa no era conseqüència d'una moralitat dubtosa ni d'una manca de caràcter, sinó de l'explotació sistemàtica, avui en dia resulta necessari al·legar que els fracassos de la nostra esfera privada no són conseqüència d'una feblesa psíquica, sinó que hi ha certs ordres institucionals que donen forma als capricis i sofriments de la nostra vida emocional. [...] No es tracta d'un problema vinculat a una infància disfuncional o a una manca d'autoconeixement psíquic, sinó a un conjunt de tensions i contradiccions culturals que actualment structuren la identitat i el jo. [...]

Més que cap altra disciplina, la sociologia neix d'un qüestionament intens i tenyit d'ansietat sobre el significat i les conseqüències de la modernitat: Karl Marx, Max Weber, Émile Durkheim i Georg Simmel miren de comprendre el sentit de la transició del «vell» món al món «nou». Mentre el primer simbolitza la religió, la comunitat, l'ordre i l'estabilitat, el segon equival al canvi imparabile, la secularitat, la dissolució dels lligams comunitaris, la reivindicació de la igualtat i la incertesa constant sobre la identitat. Des d'aquell període extraordinari que abasta el pas de mitjan segle XIX al segle XX, la sociologia s'ha anat ocupant dels mateixos interrogants que encara ara ens esfereixen: El debilitament de la religió els lligams comunitaris posarà en risc l'ordre social? Serem capaços de dur una vida plena de significat en absència d'allò sagrat?

A Max Weber en particular li preocupaven les preguntes esbossades per Dostoievski i Tolstoi: Si ja no ens fa por Déu, què ens farà morals? Si ja no ens commouen ni ens compelen els significats col·lectius, vinculants i sagrats, què li donarà sentit a la nostra vida? Si el centre de la moralitat és l'individu, en lloc de Déu, què serà d'aquella «ètica de la germanor» que constituïa la força motriu de les religions? En efecte, des dels seus orígens, la vocació de la sociologia és entendre quin pot ser el sentit de la vida després de la mort de la religió.

Si bé l'adveniment de la modernitat, com sostenen la majoria de sociòlegs i sociòlogues, ens va obrir un ventall de possibilitats emocionants, també va representar una sèrie de riscos obscurs contra la nostra capacitat per viure una vida plena de sentit. Fins i tot els qui consideraven que la modernitat implicava el triomf del progrés sobre la ignorància, la pobresa crònica i l'opressió reconeixien de tota manera que comportava un empobriment de la nostra capacitat per explicar històries boniques i viure en teixits culturals de ric entramat. La modernitat efectivament va despertar les persones embriagades per les il·lusions i els miratges que fins aleshores els permetien suportar les misèries de la vida. Això no obstant, un cop desproveïts d'aquelles fantasies, anàvem a viure la vida sense cap mena de compromís amb valors ni principis superiors, sense el fervor ni l'èxtasi d'allò sagrat, sense l'heroisme dels sants, sense la certesa i l'ordre dels manaments divins, però, sobretot, sense les ficcions que ens consolen i embelleixen la nostra existència.

Aquest efecte desembriagador es manifesta en l'amor d'una manera més evident que en cap altra esfera. Durant uns quants segles en la història d'Europa Occidental, l'àmbit amorós havia estat dominat pels ideals de la cavalleriesitat, la cortesia i el romanticisme. El primer tenia com a premissa cardinal defensar els més febles amb coratge i lleialtat. Per tant, la feblesa femenina es trobava emmarcada en un sistema cultural que la reconeixia i la glorificava, ja que transformava el poder masculí i la fragilitat femenina en qualitats dignes de ser estimades, com el caràcter protector dels homes i la suavitat de les dones. Així, la inferioritat social de les dones es compensava amb la devoció absoluta dels homes cap a elles en l'esfera amorosa, que al seu torn funcionava com a context per a la demostració i l'exercici de la masculinitat, la valentia i l'honor. [...]

L'estudi de l'amor no és doncs un element perifèric sinó un element central per a l'estudi del nucli mateix i les bases de la modernitat. L'amor romàntic heterosexual constitueix una de les millors esferes per donar compte d'aquesta ambivalència en la modernitat perquè, en els últims quaranta anys, s'ha registrat una radicalització de la igualtat i la llibertat en el vincle amorós, així com una escissió profunda entre l'emocionalitat i la sexualitat. En aquest amor es troben emmarcades les dues revolucions culturals més importants del segle XX, és a dir: d'una banda, la individualització i la intensificació dels projectes de vida emocionals; i, de l'altra,

l'economització de les relacions socials o la utilització generalitzada de models econòmics per configurar el jo i les seves emocions. [...] Una de les principals transformacions culturals que acompanyen la modernitat és, doncs, la combinació de l'amor amb les estratègies econòmiques de mobilitat social. [...]

Des dels seus orígens, la sociologia té com a principal objecte d'estudi les formes col·lectives de sofriment, com la desigualtat, la pobresa, la discriminació, les malalties, l'opressió política, els conflictes armats i les catàstrofes naturals. [...] Encara que la sociologia ha aconseguit analitzar amb grans resultats aquestes formes col·lectives de sofriment, ha desatès aquella mena de patiment psicològic comú i corrent que és intrínsec a les relacions socials: el ressentiment, la humiliació i el desig no correspost són alguns exemples de les seves nombroses formes quotidianes i invisibles. [...] Tanmateix, si no vol perdre rellevància per a les societats modernes, és imprescindible que explori totes aquelles emocions en què es reflecteix la vulnerabilitat del jo sota les condicions de la modernitat tardana, una vulnerabilitat que és ahora institucional i emocional.